

ODPOVĚDNOST VEŘEJNÉ MOCI ZA ŠKODU – OTÁZKA PRO CIVILNÍ, NEBO SPRÁVNÍ SOUDY?

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje tématu odpovědnosti veřejné moci za škodu, speciálně potom otázce, které soudy by měly mít pravomoc rozhodovat o této otázce, jestli soudy civilní, nebo soudy správní.

V první části práce jsou vymezeny dva základní přístupy ke zkoumané otázce, přístup soukromoprávní a přístup veřejnoprávní. Rovněž jsou formulovány základní aspekty, ve kterých lze zkoumat konkrétní právní úpravu této odpovědnosti. Jedná se o aspekty hmotněprávní a aspekty procesněprávní.

V druhé části je analyzována současná česká úprava. Ta vychází ze soukromoprávního pojetí. Zejména je analyzováno, jak se v jednotlivých aspektech právní úpravy projevuje její soukromoprávní pojetí, a to v kontrastu s pojetím veřejnoprávním. V souladu s judikaturou Ústavního soudu a četnou literaturou je kladen důraz na to, že by právní úprava (a případně judikatura soudů) měla dostatečně zohledňovat specifickou povahu tohoto odpovědnostního vztahu. Kriticky jsou tak nahlédnuty jak aspekty hmotněprávní, tak především aspekty procesněprávní. Z provedené analýzy vyplývá, že velmi neuspokojivá je současná úprava tzv. předběžného projednání. V případě soudního projednání je jako problematická spatřována dvojkolejnost soudní ochrany v případě škod způsobených výkonem vrchnostenské veřejné správy (administrativní činnosti státu), kdy o náhradě škody rozhodují civilní soudy. O zrušení nezákonného rozhodnutí (atd.) ale rozhodují soudy správní. Tento problém je potom hlavním motivem celé práce.

Ve třetí části je stručně analyzováno veřejnoprávní pojetí institutu odpovědnosti veřejné moci za škodu ve Francii. Pozornost je v tomto případě věnována zejména procesněprávním aspektům, předběžnému projednání a způsobu vymáhání nároku před správními soudy.

Čtvrtá část je věnována důkladnější analýze zkoumaného institutu v Belgii. Zkoumána jsou teoretická východiska belgického soukromoprávního pojetí, a to v širších historických souvislostech včetně konstrukce belgického správního soudnictví. Jádrem této části je popis a analýza belgické reformy vymáhání náhrady škody způsobené veřejnou mocí z r. 2014. Tato

reforma zavedla adhezní řízení do soudního řízení správního a také samostatný hmotněprávní nárok, tzv. reparační odškodnění (*indemnisation réparatrice*). Představeny jsou i základní argumenty pro a proti této reformě.

V závěrečné části je v obrysech představen návrh implementace adhezního řízení do soudního řízení správního v ČR. Analyzovány jsou ve vyšší míře obecnosti parametry případné reformy. Vypořádány jsou rovněž základní námitky proti ní.

Klíčová slova: odpovědnost veřejné moci za škodu; soukromoprávní a veřejnoprávní pojetí; Belgie; Francie; adhezní řízení; předběžné projednání